

[Sneum.]

rømme, at Haandværk, Industri, Fiskeri, Handel og Skibsfart ogsaa hævder sig som gode og sunde Erhverv i vort Land, der beskæftiger et langt større Antal Borgere end Landbruget.

I vore Provinsbyer er der i de senere Aar sket en meget stærk Udvikling af de saakaldte Byerhverv. Store Virksomheder har rejst sig, og Tusinder af Arbejdere er beskæftigede dær. Og det har da gennemgaaende vist sig, at de danske Byerhverv, selv om økonomiske Storme er gaaet hen over Landet, har kunnet hævde sig saa nogenlunde i Konkurrencen ogsaa med Udlandet. Til Trods for, at man især fra Venstres og dette Partis Presses Side Gang paa Gang paa det voldsomste har angrebet Byarbejderne og deres Organisationer, er det dog sandt, at der præsteres 1ste Klasses Arbejde i vore Værksteder og paa vore Arbejdspladser. Det anerkendes ogsaa i Udlandet; danske Arbejdere er godt anskrevet, selv i store Industrilande kan danske Arbejdere hævde sig. Saaledes er Forholdet, og det burde man indrømme og anerkende.

Den Industri, jeg kunde sige Storindustri, der er i Provinsbyerne, har jo ogsaa undertiden Vanskeligheder at kæmpe med, og det er jo givet, at mange Provinsbyers økonomiske Forhold i højeste Grad er paavirket af, om det gaar frem eller tilbage. En betydelig Erhvervsvirksomhed kan være til Gavn for en lille By, naar der er Fremgang, men den kan ogsaa bringe en lille By i Knæ, hvis det gaar tilbage.

Trods denne Risiko er det alligevel interessant at iagttage, at Initiativet næsten overalt er virksomt i Provinsbyerne, og naturligvis mest i de store Provinsbyer. Dær finder man flere Steder endog meget betydelige Erhvervsvirksomheder, der beskæftiger Tusinder af Arbejdere. Vi ser det i Aalborg, der har et meget betydeligt Skibsværft, vi ser det i Randers, hvor „Scandia“ er en omfattende Virksomhed, og vi ser det i Aarhus, der ogsaa har store Industrivirksomheder. Og det bør slaas fast, at Industrien i Provinsens Byer har sin store Berettigelse og ogsaa kræver Opmærksomhed og Støtte. Det vilde efter min Opfattelse være en Ulykke for Landets Erhvervsliv, om denne Industri skulde stagnere.

Aarhus Oliefabrik er vel Provinsens største Erhvervsvirksomhed. Den henter Raamaterialet fra saa at sige alle Egne af Jordkloden, og der eksporteres ligeledes til de fjerneste Egne og Lande. Man faar et Indtryk af Fabrikens store Omsætning, naar man ved, at $\frac{1}{4}$ af Aarhus Havns Om-

sætning efter Vægt falder paa Aarhus Oliefabrik, og naar det kan skønnes, at omtrent hver 10ende Aarhusianer direkte eller indirekte lever af Fabrikken.

Man kommer vist Sandheden nær, naar man siger, at Aarhus Oliefabrik har en lignende Betydning for Aarhus, som Burmeister & Wain har for København. Aarhus Oliefabriks aarlige Eksport andrager 40 Mill. Kr., og da Danmarks samlede Industrieksport beløber sig til 400 Mill. Kr., fremgaar deraf, at $\frac{1}{10}$ af vort Lands Industrieksport falder paa Aarhus Oliefabrik. Man vil deraf kunne se, at selv et Verdensfirma, der baade er Industri- og Handelsvirksomhed, kan trives og udvikles i en af vore Provinsbyer.

Ogsaa indenfor Jernindustrien ses det, at Virksomheder, som er beliggende i Provinsbyer, ikke alene kan hævde sig, men ogsaa kan naa frem i første Linie. Jeg pegede før paa Skibsværftet i Aalborg og „Scandia“ i Randers som højt ansete Virksomheder, og jeg vil endvidere her gerne fremføre et Par andre Virksomheder fra Aarhus, som jeg kender mere til end de to nævnte i Aalborg og Randers.

Thomas Th. Sabroes Fabrik er verdenskendt gennem sin Fabrikation af Køleanlæg. Af Produktionen eksporteres 70 pCt. til Udlandet, ikke alene til de fleste Lande i Europa, men tillige til overseiske Pladser, Mellem- og Sydamerika, Sydafrika, Ostindien og Japan. I Japan har Fabrikken for øvrigt for faa Aar siden oprettet en Slags Filialvirksomhed. Ogsaa for denne Fabriks Vedkommende er det altsaa godtgjort, at dansk Industri i Provinsen ikke alene kan hævde sig herhjemme, men ogsaa paa en smuk Maade kan hævde dansk Erhvervsliv ude i Verden i den store Konkurrence.

En anden meget betydelig Virksomhed indenfor Jernindustrien er A/S Frich, der ligger lige udenfor Aarhus. Denne Fabrik har allerede for mange Aar siden indrettet sig paa at levere Lokomotiver m. m. til Statsbanerne og private Baner og har gennem Aarene dokumenteret, at den kan levere Ting, som kan staa sig i Konkurrencen. Disse Lokomotiver, som Statsbanerne har modtaget fra Fabrikken, er anerkendt af Statsbanernes Teknikere, og det er uimodsigelig godtgjort, at hidtil er ikke fra anden Side præsteret bedre Arbejde, og fra Statsbanernes Side erkendes det ogsaa, at disse Maskiner betyder en Besparelse i Driften.

At det er en meget betydelig Erhvervsvirksomhed, fremgaar deraf, at Fabrikens Anlægskapital er 5 Mill. Kr., og at Fabrik-